

รายงานการศึกษาดูงาน
ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
และ
ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

จัดทำโดย
นบส. ๒ รุ่นที่ ๑๔

โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง : ผู้บริหารส่วนราชการ (นบส. ๒)
รุ่นที่ ๑๔ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

คำนำ

การศึกษาดูงานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐสิงคโปร์ผ่านระบบการสื่อสารทางไกลครั้งนี้ จัดขึ้นโดยสำนักงาน ก.พ. ตามโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง : ผู้บริหารส่วนราชการ (นบส.๒) รุ่นที่ ๑๔ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ผู้รับการอบรมในหลักสูตร นบส. ๒ รุ่นที่ ๑๔ ได้ศึกษาดูงานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเรียนรู้อะไรจาก Crisis Management จากประสบการณ์ของจีน ซึ่งมีหัวข้อในการศึกษาดูงานประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับประเทศจีน และความสัมพันธ์ระหว่างไทย – จีน ได้รับเกียรติจากผู้แทนสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปักกิ่ง โดยท่านอุปทูต คุณณัฐิรา กระแสร์สาร ถ่ายทอดการรับมือกับสถานการณ์เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ระหว่างและภายหลังวิกฤตโควิด 19 โดย Mr. Peng Yong: Director of China Economic Cooperation Center การบริหารจัดการด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือกับสถานการณ์วิกฤตโควิด 19 โดยคุณเหยียน จี เสียง รองผู้อำนวยการคณะกรรมการสาธารณสุขเซินเจิ้น และสรุปประเด็นการเรียนรู้ โดย ดร.ไพจิตร วิบุรณธนสาร รองประธานและเลขาธิการหอการค้าไทยในจีน

และวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ เป็นการศึกษาดูงานประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยได้รับความกรุณาจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ๒ ท่าน ได้แก่ นายชุตินทร คงศักดิ์ เอกอัครราชทูต ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และ Dr. K U Menon ที่ปรึกษาอาวุโส กระทรวงการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารของสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยมีผู้ดำเนินรายการ ซึ่งทำหน้าที่ล่ามในการศึกษาดูงานครั้งนี้ คือ ผศ.ดร.สมบุญณ์ กุลวิเศษชนะ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษาดูงานทั้ง ๒ ประเทศ ทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ กระบวนการคิดและแนวทางการทำงานของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐสิงคโปร์เพิ่มขึ้นจากประสบการณ์และมุมมองของวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาที่นำเสนอเป็นอย่างดี

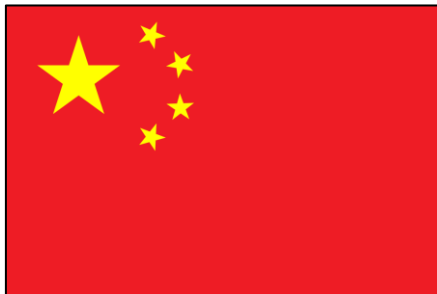
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นบส. ๒ รุ่นที่ ๑๔

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
๑. รายงานการศึกษาคุณภาพงานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	
- ข้อมูลพื้นฐานสาธารณรัฐประชาชนจีน	๓
- ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – จีน	๖
- การรับมือกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ระหว่างและภายหลังวิกฤติโควิด 19	๘
- การบริหารจัดการด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือกับสถานการณ์วิกฤติโควิด 19	๙
- สรุปผลการเรียนรู้	๑๑
๒. รายงานการศึกษาคุณภาพงานประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์	
- ข้อมูลพื้นฐานสาธารณรัฐสิงคโปร์	๑๒
- ความสัมพันธ์ไทย-สาธารณรัฐสิงคโปร์ ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ การบริหารประเทศและความร่วมมือด้านต่างๆ	๑๓
- การสื่อสารภายใต้บริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ผันผวนและสลับซับซ้อน	๑๗
- ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการศึกษาคุณภาพงานสาธารณรัฐสิงคโปร์	๒๐
๓. ข้อเสนอในการพัฒนารูปแบบการศึกษาคุณภาพงานทางไกล	๒๓
๔. ภาคผนวก	
รายนามผู้จัดทำ	๒๕

รายงานการศึกษาคุณภาพประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ธงชาติสาธารณรัฐประชาชนจีน

แผนที่สาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลพื้นฐานสาธารณรัฐประชาชนจีน

ที่ตั้ง

สาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งอยู่ด้านตะวันออกของทวีปเอเชีย มีพื้นที่ ๙๖ ล้านตารางกิโลเมตร ใหญ่ที่สุดของทวีปเอเชีย มีขนาดเป็น ๑๙ เท่าของประเทศไทย มีพรมแดนติดต่อกับ ๑๕ ประเทศ ได้แก่ เกาหลีเหนือ รัสเซีย มองโกเลีย คาซัคสถาน เคนซัสสถาน ทาจิกิสถาน อัฟกานิสถาน ปากีสถาน อินเดีย เนปาล สิบขิม ภูฏาน พม่า ลาว และเวียดนาม โดยมีเส้นพรมแดนทางบกยาวกว่า ๒ หมื่นกิโลเมตร ขณะที่ทิศตะวันออกและทิศใต้จดทะเลเหลือง ทะเลจีนตะวันออก และทะเลจีนใต้ มีประชากรประมาณ ๑,๔๑๓ ล้านคน

รูปแบบการปกครอง

สาธารณรัฐประชาชนจีนสถาปนาประเทศเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ มีพรรคคอมมิวนิสต์จีน ดำเนินการปกครองประเทศตามแนวทางพื้นฐานของลัทธิมาร์กซ์ - เลนิน และความคิดเหมา เจ๋อตง โดยประยุกต์เข้ากับแนวทฤษฎีการสร้างสรรคความทันสมัยให้แก่ระบอบสังคมนิยมของนายเติ้ง เสี่ยวผิง พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นแกนนำในการปกครอง โดยมีพรรคการเมืองอื่นอีก ๘ พรรค เป็นแนวร่วมภายใต้

การปกครองในลักษณะสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแบบจีน **เมืองหลวง** ปักกิ่งหรือเป่ย์จิงตามภาษาราชการจีน ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นศูนย์กลางการปกครองของประเทศ ศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจการค้า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม เป็นที่ตั้งของสถานเอกอัครราชทูตต่างๆ หน่วยงานของสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศ สำนักข่าวจากต่างประเทศ รวมทั้งบริษัทต่างชาติจำนวนมาก **เขตการปกครอง** การปกครองส่วนกลางแบ่งออกเป็น ๒๓ มณฑล (รวมถึงไต้หวัน) ๕ เขตปกครองตนเอง (มองโกเลีย หินเจีย ซินเจียง กวางสี และทิเบต) ๔ มหานครที่ขึ้นต่อส่วนกลาง (ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ เทียนจิน และฉงชิ่ง) และ ๒ เขตบริหารพิเศษ (ฮ่องกง และมาเก๊า) สำหรับการปกครองในส่วนภูมิภาคยังแบ่งย่อยออกเป็น ๑๕๙ จังหวัด (Prefecture) ๒,๐๑๗ อำเภอ (County) ๓๕๐ เมือง (City) และเขตในเมืองต่างๆ ประมาณ ๖๓๐ เขต

เศรษฐกิจ

ประเทศจีนมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ (economic powerhouse) ของภูมิภาคและของโลก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จีนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ ๒ ของโลก รองลงมาจากสหรัฐฯ (ปี ๒๕๖๔ มีมูลค่า GDP ๑๗.๗๓ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และมีเงินทุนสำรองมากที่สุดในโลก (ปี ๒๕๖๔ มีทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ ๓.๓๕ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

เศรษฐกิจจีนขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วง ๓๐ ปีที่ดำเนินการปฏิรูปและเปิดประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ อย่างไรก็ดี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา เศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มการเติบโตที่ลดลงอันเป็นผลมาจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐฯ (trade war) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศสูงถึง ๖.๐๕ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งสูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ **ตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญ** สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เวียดนาม เยอรมนี อินเดีย เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ **ตลาดนำเข้าสินค้าที่สำคัญ** เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เยอรมนี บราซิล มาเลเซีย เวียดนาม **สินค้าออกที่สำคัญ** คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์การสื่อสาร อุปกรณ์เครื่องจักรผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า เคมีภัณฑ์ อาหาร รถยนต์ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ **สินค้าเข้าที่สำคัญ** น้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์น้ำมัน อุปกรณ์เครื่องจักร ก๊าซธรรมชาติ คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ แร่เหล็ก พลาสติก เคมีภัณฑ์ ยา เนื้อสัตว์ ไม้ ผักและผลไม้

ยุทธศาสตร์สำคัญด้านเศรษฐกิจของจีน

๑. **The Two Centenary Goals** ประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง ได้ประกาศเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในการแสดงสุนทรพจน์เนื่องในงานฉลอง ๑๐๐ ปีพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Speech at a Ceremony Marking the Centenary of the Communist Party of China) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว ที่เรียกว่า “Two Centenary Goals” หรือ “เป้าหมาย ๑๐๐ ปี ๒ ประการ” เพื่อ (๑) สร้างสังคมที่อยู่ที่ดีถ้วนหน้า (Moderately Prosperous Society) ในปี ๒๐๒๐ โดยจะเป็นประเทศสังคมนิยมที่ทันสมัยพื้นฐาน ในปี ๒๐๓๕ และ (๒) เป็นประเทศสังคมนิยมสมัยใหม่ (Modern Socialist China) ในปี พ.ศ. ๒๕๙๒ และภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ จีนจะเป็นประเทศทรงอิทธิพล

๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ ๕ ปี ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๘)
 เป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลจีนนำมาใช้วางเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะปานกลาง โดยมี ๒๐ ตัวชี้วัดในการพัฒนาหลักใน ๕ ด้าน คือ (๑) การพัฒนาเศรษฐกิจ ให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน (๒) การขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาและพึ่งพาการใช้เทคโนโลยีในประเทศ โดยรัฐบาลตั้งเป้าให้ด้วยการเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยี ๕.๐ ทั้งเทคโนโลยี 5G, AI (Artificial Intelligence), Internet of Things, Smart Cities และ Semiconductors อีกทั้ง ตั้งเป้างบประมาณการลงทุน เพื่อวิจัยและพัฒนาให้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณปีละ ๗% ส่งผลให้จีนกลายเป็นประเทศที่มีงบประมาณในการวิจัย และพัฒนาสูงที่สุดในโลกเมื่อเทียบกับขนาดของ GDP (๓) การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเพิ่มการบริโภคภายในประเทศ โดยเน้นการบริโภคภาคเอกชน รวมทั้งรายได้และเพิ่มสวัสดิการทางสังคมพร้อมยกระดับความเป็นสังคมเมือง (Urbanization) เพิ่มสัดส่วนประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองของจีน (๔) การพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Tech) และระบบนิเวศ โดยจีนหันมาให้ความสำคัญกับ “De-carbonization” และมีการตั้งเป้าลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อเป็นการปูทางไปสู่การเป็นประเทศที่ “ปลอดคาร์บอน” (Carbon Neutrality) ให้ได้ภายในปี พ.ศ. ๒๖๐๓ ในขณะเดียวกัน ยังได้มีการสนับสนุนอุตสาหกรรมพลังงานสะอาด เช่น รถยนต์ไฟฟ้า แบตเตอรี่ และสถานีชาร์จรถยนต์ไฟฟ้าสาธารณะ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้กับประเทศในระยะยาว และ (๕) สร้างความมั่นคง ด้านอาหารและพลังงาน เพิ่มเติมจากเดิมที่มุ่งพัฒนาความมั่นคงทางการทหารเป็นหลัก

๓. Dual Circulation หรือ ยุทธศาสตร์วงจรคู่ขนาน ซึ่งเป็นแผนการพัฒนา และหนทางสู่การเติบโตที่ยั่งยืนมากขึ้นของจีนในระยะข้างหน้า ประธานาธิบดี สี จิ้น ผิง ได้เปิดแผนยุทธศาสตร์นี้ครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยให้ความสำคัญกับหลักการ ‘การหมุนเวียนภายในประเทศ (Internal Circulation)’ เพื่อเพิ่มอุปสงค์ในประเทศ และลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศเป็นแกนหลัก ในขณะเดียวกันจะต้องมี ‘การหมุนเวียนภายนอกประเทศ (External Circulation)’ เพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดส่งออก และการไหลเวียนของเงินทุนเคลื่อนย้ายที่เปิดเสรีเป็นแกนเสริมและทำงานควบคู่กันไป แม้ว่า การปรับสมดุลในลักษณะนี้ไม่ใช่หลักการใหม่ในการวางแผนการเติบโตของจีน แต่สำหรับยุทธศาสตร์นี้ จีนตั้งเป้าหมายในระยะยาวที่จะเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับอุปสงค์การบริโภคภายในประเทศ และลดความเสี่ยงจากการต้องพึ่งพาอุปสงค์จากต่างประเทศ

๔. Made in China ๒๐๒๕ หรือ Industry ๔.๐ เป็นยุทธศาสตร์ของจีนที่มุ่งพัฒนาจีนจากประเทศการผลิตยักษ์ใหญ่เป็นประเทศการผลิตที่แข็งแกร่งภายใน พ.ศ.๒๕๖๘ โดยเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากเน้นปริมาณสู่การผลิตที่เน้นคุณภาพ มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต โดยให้ความสำคัญกับ (๑) การสร้างศูนย์สร้างสรรค์อุตสาหกรรมใหม่ (๒) ผลิตรายการค้าปลีก (๓) สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม (๔) การผลิตแบบสีเขียว และ (๕) มีความสร้างสรรค์ในอุปกรณ์ระดับสูง ซึ่งจะผลักดันให้ประเทศจีนก้าวผ่านจากการเป็น “โรงงานของโลก” สู่การเป็น “ประเทศที่มีนวัตกรรมชั้นนำระดับโลก”

ยุทธศาสตร์เชื่อมโยงนานาประเทศของจีน

๑. ข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)

เป็นยุทธศาสตร์เส้นทางสายใหม่ใหม่ที่เสนอแนวคิดโดย นายสี จิ้น ผิง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงทางด้านการคมนาคม ด้านโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเป็นการสร้างความมั่นคงในเส้นทางการค้าทั้งทางบก และทางทะเลของจีนกับประเทศในเส้นทาง Belt and Road เป็นนโยบายที่รัฐบาลจีนส่งเสริมเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศบนเส้นทาง Belt and Road และเป็นกรอบการทำงานที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับพหุภาคีของจีน ในอีกแง่หนึ่งของ BRI คือการจัดสรรปันส่วนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยมุ่งเน้นการรวมตัวกันทางด้าน การตลาด และความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ เพื่อกระจายผลประโยชน์สู่ส่วนรวมในภูมิภาค

๒. ระเบียงการค้าระหว่างประเทศทางบกและทางทะเล (International Land and Sea Trade Corridor: ILSTC)

เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ นายหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีจีน และ นายลี เซียนลุง นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นสักขีพยานร่วมในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับร่วมมือกันพัฒนาช่องทาง The New International Land-Sea Trade Corridor (ILSTC) ภายใต้โครงการสาธิต connectivity เชิงยุทธศาสตร์ระหว่างจีน (นครฉงชิ่ง) – สิงคโปร์ ปัจจุบัน มี ๑๒ เมือง/มณฑลได้ลงนามเข้าร่วมพัฒนา ILSTC ได้แก่ เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง มณฑลยูนนาน มณฑลกุ้ยโจว มณฑลกานซู มณฑลชิงไห่ เขตปกครองตนเองซินเจียง มณฑลส่านซี เขตปกครองตนเองมองโกเลียใน เขตปกครองตนเองทิเบต เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ยหุย มณฑลเสฉวน นครฉงชิ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – จีน

ไทยและจีนสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศมีความใกล้ชิด มีการแลกเปลี่ยนการเยือนในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ และมีการขยายความร่วมมือเชิงลึกในทุกมิติ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นปีที่ครบรอบ ๔๕ ปี ของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับจีน การเสด็จฯ เยือนจีนของพระบรมวงศานุวงศ์ของไทยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างและกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมมิตรภาพและความเข้าใจระหว่างประชาชนของสองประเทศอีกด้วย โดยเฉพาะสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ได้เสด็จฯ เยือนจีนมากกว่า ๔๐ ครั้ง ในทุกมณฑล และล่าสุด เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเครื่องอิสริยาภรณ์รัฐมิตราภรณ์แด่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสการฉลองครบรอบ ๗๐ ปีแห่งการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน (๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒) ซึ่งเป็นเครื่องอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ฝ่ายจีนมอบให้ชาวต่างประเทศที่สร้างคุณูปการสำคัญในการส่งเสริมมิตรภาพและความร่วมมือกับจีน

ไทยมีสถานเอกอัครราชทูตตั้งอยู่ที่กรุงปักกิ่ง และสถานกงสุลใหญ่ ๙ แห่ง ได้แก่ นครกว่างโจว นครคุนหมิง นครเซี่ยงไฮ้ นครเฉิงตู นครหนานหนิง นครซีอาน เมืองเซี่ยเหมิน เมืองฮอังกง และเมืองชิงต้า ในส่วนของจีน มีสถานเอกอัครราชทูตตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และสถานกงสุลใหญ่ในไทย ๓ แห่ง ได้แก่

(๑) สถานกงสุลใหญ่ ณ จังหวัดเชียงใหม่ (๒) สถานกงสุลใหญ่ ณ จังหวัดสงขลา และ (๓) สถานกงสุลใหญ่ ณ จังหวัดขอนแก่น และสำนักงานการกงสุล ณ จังหวัดภูเก็ต

สรุปความสัมพันธ์ไทย – จีน ด้านการเมือง ไทยกับจีนมีความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่มีความใกล้ชิดในรอบคุณด้าน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการการเคารพซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจ และการไม่แทรกแซงในกิจการภายใน ไทยกับจีนได้ยกระดับความสัมพันธ์เป็น “หุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน” (Comprehensive Strategic Partnership) เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อกระชับ ความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือให้มีความใกล้ชิดและรอบด้านมากยิ่งขึ้น ทั้งสองประเทศมีความเชื่อมโยงทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมอย่างแนบแน่น รวมทั้งไม่เคยมีปัญหาขัดแย้งกันทางประวัติศาสตร์ พรมแดน หรือน่านน้ำระหว่างกัน นอกจากนี้ ไทยและจีนยังมีความร่วมมือที่ใกล้ชิดในกรอบอาเซียน – จีน กรอบความร่วมมือแม่โขง – ล้านช้าง และจีนเป็นประเทศหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาของยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ด้านเศรษฐกิจ ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจเป็นหัวใจของความสัมพันธ์ไทย – จีน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความเข้มข้นขึ้นจากการบังคับใช้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน – จีน เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และการยกระดับความตกลงดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ตลอดจนการเปิดใช้เส้นทาง R๓A เส้นทาง R๘ R๙ และ R๑๒ ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างภาคเหนือ/ตะวันออกเฉียงเหนือของไทยกับจีนตอนใต้ ผ่านลาวและเวียดนาม การก่อสร้างเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อมไทย-ลาว-จีน และการมีความร่วมมือ ๓ ฝ่าย ไทย – จีน – ญี่ปุ่นในการก่อสร้างเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบินและการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในเขตระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกของไทย (EEC) รวมทั้งการมีกลไกคณะกรรมการร่วมว่าด้วยการค้า การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย – จีน ระดับรองนายกรัฐมนตรี ด้านการค้าของไทยกับจีน จีนเป็นคู่ค้าอันดับ ๑ ของไทย (จีนเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ ๒ ของไทย และจีนเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ ๑ ของไทย) ขณะที่ไทยเป็นคู่ค้าอันดับ ๑๓ (อันดับที่ ๓ ในกลุ่มประเทศอาเซียน) เป็นแหล่งนำเข้าอันดับ ๑๓ และเป็นตลาดส่งออกอันดับ ๑๗ ของจีน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มูลค่าการค้าทวิภาคีอยู่ที่ ๑๓๑.๐๘๘.๖๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ร้อยละ ๓๒.๗ ในจำนวนดังกล่าว การท่องเที่ยวรัฐบาลไทย และจีนได้ทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการตลาดและการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจีนได้อนุญาตให้ชาวจีนเดินทางท่องเที่ยว นอกประเทศ โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลเท่านั้น ประเทศไทยเป็นกลุ่มแรกร่วมกับสาธารณรัฐสิงคโปร์และมาเลเซียที่ได้รับอนุญาตให้ชาวจีนเดินทางออกไปท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาประเทศไทยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จีนเป็นตลาดนักท่องเที่ยวอันดับ ๑ ของไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีนักท่องเที่ยวจีนเดินทางมาไทย ๑๐.๙๙ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๒ จากปี พ.ศ. ๒๕๖๑) โดยไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีน ประมาณ ๕.๓ หมื่นล้านบาทด้านวัฒนธรรม ไทยและจีนมีสัมพันธ์มิตรและติดต่อกันมาช้านานกว่า ๗๐๐ ปี ส่งผลให้วัฒนธรรมและประเพณีของจีนผสมผสานกับของไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีคนเชื้อสายจีนอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้คนไทยและคนจีนมีความใกล้ชิดคุ้นเคยกันตั้ง เครือญาติ จนมีคำกล่าวว่า “จีน-ไทย ใช้เชื้อชาติ พัน้องกัน” ในระดับรัฐบาล รัฐบาลจีนได้เปิดศูนย์วัฒนธรรมจีนที่กรุงเทพฯ อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นศูนย์วัฒนธรรมแห่งแรกของจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขณะที่

สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในจีนได้จัดกิจกรรม เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมและส่งเสริมภาพลักษณ์ไทยในเขตอาณาเป็นประจำทุกปี โดย ร่วมกับส่วนราชการไทยและภาคเอกชนไทยในจีน

นอกจากนี้ ไทย – จีน ยังมีความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ เช่น **ด้านการศึกษา** สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Office of Chinese Language Council International หรือ Hanban : ฮั่นป๋าน) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลจีนที่รับผิดชอบในการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศต่าง ๆ ได้ก่อตั้งสถาบันขงจื่อขึ้นทั่วโลกและสถาบันขงจื่อจะเป็นองค์กรที่ดำเนินการเรียนการสอนภาษาจีนโดยไม่แสวงหาผลกำไร มีสำนักงานใหญ่ของสถาบันขงจื่อตั้งอยู่ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน และจีนได้ตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทย จำนวน ๑๖ แห่ง นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและครูระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง **ด้านสาธารณสุข** ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จีนได้บริจาควัคซีนป้องกันโควิด 19 ให้ประเทศไทย จำนวน ๓.๓๕ ล้านโดส และมีความร่วมมือด้านวัคซีนระหว่างราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์กับ Sinopharm **ด้านวิทยาศาสตร์** มีการร่วมมือผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีไทย – จีน (Thailand – China Technology Transfer Center: TCTTC) โดยมลทลทกวางสี ร่วมกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางการส่งเสริมความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของทั้งสองประเทศทั้งในระดับหน่วยงานรัฐ และผู้ประกอบการเอกชน

การรับมือกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ระหว่างและภายหลังวิกฤติโควิด 19

ในด้านมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ รัฐบาลกรุงปักกิ่งและรัฐบาลนครเซี่ยงไฮ้ประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านการผลิตสินค้าต่าง ๆ โดยให้ความช่วยเหลือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นหลัก เช่น กรุงปักกิ่ง ออกมาตรการลดค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์ที่รัฐเป็นเจ้าของ ยกเว้นค่าธรรมเนียมการบริหารของรัฐ ให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาให้ธุรกิจด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นครเซี่ยงไฮ้ ออกมาตรการลดค่าเช่า ภาษี และค่าธรรมเนียมทางธุรกิจ ให้เงินช่วยเหลือธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิด 19 เลื่อนกำหนดการชำระเบี้ยประกันสังคมและเบี้ยประกันสุขภาพ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาระบบนิเวศธุรกิจออนไลน์และการบริการทางการแพทย์ออนไลน์ ส่วนด้านรัฐบาลกลางได้เน้นไปที่ให้ความช่วยเหลือด้านภาษีแก่ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบและบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ยกเว้นการชำระค่าธรรมเนียมการประกันสังคมของธุรกิจ SME ให้เงินช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและแรงงานภาคชนบท ตลอดจนให้เงินช่วยเหลือธุรกิจการบินพลเรือน อีกทั้งยังได้พยายามชักชวนให้ผู้ประกอบการและประชาชนบริจาคเงินและสินค้าช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบมาอย่างต่อเนื่อง

ขณะที่ประเทศจีนนั้นไม่ได้มีการปรับมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจเพื่อรับมือกับผลกระทบของโควิด 19 เป็นการเฉพาะ ส่วนหนึ่งอาจเพราะสามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็ว จึงไม่เกิดผลกระทบที่ต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วน แผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี "Dual Circulation" ที่ได้ประกาศออกมาเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ หลังการระบาดคลี่คลายลงไม่นานนั้น มีความสอดคล้องกับกระแสของโลกหลังโควิด 19 เป็นอย่างดี

โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเพิ่มเติมต่อการแข่งขันกับสหรัฐอเมริกาหลังยุคสงครามการค้า ผ่านการเพิ่มแรงจูงใจทางภาษีเพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมใหม่ โดยจีนตั้งเป้าหมายไว้ว่า ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จะมีสัดส่วนของเศรษฐกิจดิจิทัลถึง ๑๐ % ของ GDP

การบริหารจัดการด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือกับสถานการณ์วิกฤติโควิด 19

สาธารณรัฐประชาชนจีนควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 ภายในประเทศ โดยประกาศนโยบายโควิดเป็นศูนย์ (ZERO COVID-19) เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ โดยมีลักษณะคล้ายกับการปิดประเทศ กล่าวคือ จีนใช้มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าและออกประเทศอย่างไม่มีกำหนด ดำเนินการล็อกดาวน์ในหลายเมืองที่มีผู้ติดเชื้อเพื่อป้องกันการลุกลามไปเมืองอื่น พร้อมตรวจหาเชื้ออย่างเข้มงวด สวนทางกับนานาประเทศที่ทยอยเปิดประเทศเพื่อการกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เมืองเซินเจิ้นซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางของเทคโนโลยีและที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในภาคเทคโนโลยีจำนวนมาก เป็น ๑ ใน ๑๐ เมืองขนาดใหญ่ของจีนที่มีการล็อกดาวน์ประชากรทั้งเมือง โดยมีมาตรการในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เช่น มาตรการในด้านการป้องกันการแพร่ระบาด มีการปรับใช้ตามสถานการณ์ยึดหลักประชาชนต้องมีความปลอดภัยเป็นอันดับแรก โดยเห็นว่าโควิด 19 เป็นโรคระบาดที่สำคัญจึงมีการใช้นโยบายปิดประเทศเพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคจากต่างประเทศควบคู่กับการป้องกันการแพร่ระบาดในประเทศในทุกมิติ ทั้งคน สัตว์ที่อาจเป็นพาหะแพร่เชื้อ รวมถึงการควบคุมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการหลีกเลี่ยงการติดเชื้อ จัดระบบการติดตาม ฝ้าระวัง และตรวจ RT-PCR กลุ่มเสี่ยงทุกราย

จีนแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัส 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกภาคส่วนของจีนจับมือกันเพื่อก้าวผ่านช่วงวิกฤติโควิด 19 ความสำเร็จดังกล่าวทำให้จีนเป็นแบบอย่างของหลายประเทศในระยะแรกของการระบาด ทั้งนี้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการแก้ไขวิกฤติดังกล่าวของจีนครอบคลุมหลายประการ ดังนี้

๑. ความมั่นคงทางการเมืองโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่มีความเข้มแข็ง และสี จิ้นผิง ผู้นำจีนมีภาวะผู้นำสูง โดยมี “ประชาชน” เป็นศูนย์กลาง ตลอดเวลาของการต่อสู้กับวิกฤติโควิด 19 พุ่มเท ทำจริงและรอบด้าน ผู้นำจีนติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิด และมีจิตวิญญามวลชนที่ในการสร้างความมั่นใจให้กับมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาโควิด 19 ให้กับประชาชน

๒. จีนมีระบบการจัดการที่ดี เข้มแข็ง และจริงจัง จีนมีโครงสร้างองค์กร การถ่ายทอดคำสั่ง และการกำหนดวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับรองลงไป เมื่อเกิดเหตุ รัฐบาลกลาง ระดับมณฑล และระดับเขตต่างจัดตั้ง “วอร์รูม” เพื่อบริหารจัดการเรื่องนี้เป็นการเฉพาะตามกฎหมายอู่บัติภัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเปิดให้รัฐบาลในทุกระดับสามารถโยกย้ายผู้คน เครื่องมืออุปกรณ์ การขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวก และทรัพยากรอื่นเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาด และดำเนินการอื่นใดที่จำเป็น ระบบการปกครองของจีนมีลักษณะผู้นำพาทำ “หัวสาย หางกระดิก” ทำให้เกิดพลัง และความรวดเร็ว รวมทั้งยังมีการดำเนินการที่จริงจังและเป็นขั้นเป็นตอน การ “ล็อกดาวน์” ทุกคนถูกกักตัวอยู่แต่ในบ้าน ยกเว้นกลุ่มคนที่ได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษ เช่น บุคลากรทางการแพทย์ ลอจิสติกส์ และบางกิจการที่จำเป็น แถมยังเป็นแบบเข้มข้น

ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องถึง ๗๖ วัน ภาครัฐจึงต้องเด็ดขาดและเข้มแข็งอย่างมากในการดำเนินมาตรการดังกล่าว การบังคับใช้กฎหมายแบบไม่เลือกปฏิบัติเป็นหลักการสำคัญที่ทำให้หลายสิ่งอยู่ถูกที่ถูกทาง สกัดการแพร่ระบาด และเดินหน้าแก้ไขปัญหาค่าได้จนลุล่วง ขณะเดียวกัน ตำรวจ อาสาสมัคร และผู้บริหารโครงการ อสังหาริมทรัพย์ ทำงานอย่างสอดประสานระหว่างกัน ผู้ดูแลโครงการต้องกำกับดูแลการเข้าออกของทุกคน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่หน้าประตูหลัก และจุดบันทึกการเข้าออกของผู้พักอาศัยโดยละเอียด อาทิ ข้อมูลชื่อ นามสกุล อุณหภูมิร่างกาย และหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ เพื่อรายงานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครที่เดินทางไปตรวจสอบความเรียบร้อยเป็นระยะ

๓. การสื่อสารที่ดีในยามวิกฤติคือปัจจัยของความสำเร็จ จีนให้ความสำคัญกับการสื่อสารสู่ภาคประชาชนเป็นอย่างมาก มีการจัดระเบียบในการสื่อสารซึ่งรุกรผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วยข้อความที่สอดคล้องกัน จะทำให้คนในทุกภาคส่วนเข้าใจสถานการณ์ การดำเนินการของภาครัฐ และการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๔. จีนมีการปรับใช้มาตรการตามสถานการณ์จริงอยู่เสมอ รัฐบาลจีนยังกำหนดให้การสวมใส่หน้ากากอนามัย และการรักษาระยะห่างในพื้นที่ชุมชน รวมทั้งการล้างมือทำความสะอาดเป็น “หน้าที่” ของประชาชนทุกคน และไม่อนุญาตให้เดินทางข้ามมณฑล/ภูมิภาค จีนสั่งปิดช่องทางทางการเดินทางเข้าออกระหว่างประเทศ เพื่อมิให้เชื้อแพร่กระจายไปยังประเทศอื่น ศูนย์ควบคุมและป้องกันการติดเชื้อแห่งชาติจีน ออกแนวปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อที่ทุกภาคส่วนต้องถือปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมการป้องกันทั่วไป การท่องเที่ยว ภายในครอบครัว แหล่งชุมชนขนส่งสาธารณะ การสังเกตการณ์ที่บ้าน การกักตัวที่บ้าน และการรักษาพยาบาลที่บ้าน และยังปรับปรุงและออกแนวปฏิบัติใหม่ๆ เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดในจีนเปลี่ยนแปลงไปขณะเดียวกัน จีนก็เตรียม “แผนเผชิญโรค” ไว้ตลอดเวลา เมื่อการแพร่ระบาดอุบัติขึ้นในเมืองใด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็สามารถนำเอาแผนที่จัดเตรียมไว้มาปรับใช้กับแต่ละสถานการณ์ได้ทันที

๕. ด้านการให้การป้องกันการติดเชื้อ จีนมีการเตรียมการเร่งพัฒนา ผลิต และกระจายวัคซีน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัคซีนให้แก่ประชาชน โดยมีซิโนฟาร์มและซิโนแวคเป็นวัคซีนหลัก และตั้งเป้าว่าจะฉีดครบคนละ ๒ โดสให้ได้ ๗๐% ของจำนวนประชากรโดยรวม ซึ่งจะเป็นระดับที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ได้ นอกจากนี้ จีนยังพยายามพัฒนาวัคซีนประเภทอื่นทุกแนวทาง โดยร่วมมือกับต่างประเทศพัฒนาวัคซีน mRNA ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายของวัคซีนลดลง และจะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงวัคซีนดังกล่าวของคนที่มีรายได้ปานกลางและต่ำทั่วโลกในอนาคต

สรุปผลการเรียนรู้

การระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เห็นพัฒนาการหลายอย่างของจีนในการรับมือกับสถานการณ์วิกฤตครั้งนี้ เช่น (๑) ความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและเอกชนในการจัดการวิกฤติโควิด 19 (๒) การดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจการเงินและการคลังที่รวดเร็วเพื่อลดผลกระทบ และ (๓) โอกาสใหม่ๆ ของภาคธุรกิจ วิกฤตครั้งนี้ช่วยให้เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี มีการให้บริการแก่ผู้บริโภคทางออนไลน์มากขึ้น ทั้งนี้ ความเข้มแข็งของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายและมีการส่งต่อนโยบายจากรุ่นสู่รุ่นทำให้เกิดความชัดเจนและต่อเนื่องของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ขณะที่ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เป็นผู้นำจีนมีภาวะผู้นำสูงทำให้เกิดความร่วมมือจากการนำภาคส่วนต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน เพื่อยกระดับรายได้ โดยการทุ่มงบประมาณจำนวนมากลงไปในพื้นที่ชนบท ใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวสร้างรายได้ มีการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่ชนบทให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทันสมัย มีการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรสู่เกษตรแปลงใหญ่ โดยการนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตเพื่อเป็นการลดต้นทุน รวมทั้งเร่งส่งเสริมการพัฒนาพลังงานสะอาดในพื้นที่ที่เหมาะสมรองรับการเจริญเติบโตของชุมชน ขณะเดียวกันจีนเปิดโอกาสให้คนต่างชาติเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยเฉพาะการชักชวนผู้ที่มีความรู้ให้กลับมาร่วมในการพัฒนาประเทศ ที่นอกจากนี้ภาคเอกชนยังมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนด้านต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของจีน

รายงานการศึกษาดูงานประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์

ธงชาติสาธารณรัฐสิงคโปร์

แผนที่สาธารณรัฐสิงคโปร์

ข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐสิงคโปร์

- สาธารณรัฐสิงคโปร์ก่อตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยมีวันที่ ๙ สิงหาคมเป็นวันชาติ คือ วันที่แยกตัวจากสหพันธรัฐมาเลเซีย นับเวลาตั้งแต่ก่อตั้งประเทศและพัฒนาถึงปัจจุบันใช้ระยะเวลาเพียง ๕๗ ปี
- พื้นที่ ๗๑๙ ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะใหญ่เกาะน้อย รวม ๖๓ เกาะ เกาะที่ใหญ่ที่สุด คือ เกาะ Singapore ทิศเหนือติดประเทศมาเลเซีย ทางทิศใต้และตะวันออกติดอินโดนีเซีย
- ประชากร ๕,๘๕๐,๓๔๒ คน
(ที่มา <https://www.worldometers.info/worldpopulation/singapore-population>
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๕)
- ศาสนา พุทธ (ร้อยละ ๓๓.๒) อิสลาม (ร้อยละ ๑๔) คริสต์ (ร้อยละ ๑๘.๘) ฮินดู (ร้อยละ ๕) ไม่นับถือศาสนา (ร้อยละ ๑๘.๕)

- สาธารณรัฐสิงคโปร์มีการปกครองเป็นระบอบสาธารณรัฐแบบรัฐสภา (Parliamentary republic) มีสภาเดียว และมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ (วาระ ๖ ปี) และมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำรัฐบาล และหัวหน้าฝ่ายบริหาร (วาระ ๕ ปี)
- ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน นางฮาลีมะฮ์ ยากบ (เข้ารับตำแหน่งตั้งแต่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐) และผู้นำรัฐบาล คือ นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน นายลี เซียน ลุง (เข้ารับตำแหน่งตั้งแต่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ - ปัจจุบัน)
- รัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ประสงค์ที่จะให้เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา รวมทั้งเป็นศูนย์กลางด้านนวัตกรรมของเอเชีย โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นอันดับต้นๆ ทำให้สาธารณรัฐสิงคโปร์มีการศึกษาที่เต็มไปด้วยคุณภาพอันดับต้น ๆ ของโลก
- สถานการณ์โควิด 19 ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นประเทศที่มีระบบการบริหารจัดการสถานการณ์โควิด 19 ที่มีประสิทธิภาพสูง ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปัจจุบัน (วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔) มีรายงานผู้ติดเชื้อ ๑.๘ ล้านราย และผู้เสียชีวิตจากโควิด ๑,๕๗๖ ราย โดยมีอัตราการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด 19 สูงถึงร้อยละ ๘๘

ความสัมพันธ์ไทย-สาธารณรัฐสิงคโปร์ ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ และความร่วมมือต่างๆ

สาระสำคัญ จากการบรรยายโดยวิทยากร โดย นายชุตินทร คงศักดิ์ เอกอัครราชทูต ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ประกอบกับข้อมูลค้นคว้าเพิ่มเติม มีดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่แน่นแฟ้นยาวนาน มีผลสืบเนื่องมาจากความร่วมมือที่ใกล้ชิดในหลายมิติและหลายด้าน ได้แก่

๑.๑. ด้านการเมืองและความมั่นคง

- ประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ จากอดีตถึงปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและไม่มีปมขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ระหว่างกันมาตั้งแต่ก่อนที่สาธารณรัฐสิงคโปร์จะประกาศเอกราช โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการที่มีส่วนช่วยสร้างความต่อเนื่องทางนโยบายและความร่วมมือระหว่างสองประเทศ ภายหลังจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ประกาศเอกราชเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้ขับเคลื่อนพัฒนาความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

- การเสด็จพระราชดำเนินและเสด็จเยือนสาธารณรัฐสิงคโปร์ของพระบรมวงศานุวงศ์ของไทยหลายพระองค์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นรากฐานสำคัญที่ได้ส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสิงคโปร์แน่นแฟ้นและใกล้ชิดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้เดินทางเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐบาล เพื่อเข้าร่วมพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ และนายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้เดินทางเยือนประเทศไทยมาถึง ๕ ครั้ง ตั้งแต่เข้ารับ

ตำแหน่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นไปอย่างแน่นแฟ้น

ความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ ผ่านกลไกความร่วมมือทวิภาคี

(๑) ประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ดำเนินความสัมพันธ์ภายใต้กรอบ Singapore – Thailand Enhanced Partnership (STEP) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบด้วย

- การหารือระหว่างนายกรัฐมนตรี ๒ ประเทศอย่างไม่เป็นทางการ (Prime Ministerial Retreat) ซึ่งเป็นกลไกทวิภาคีที่สำคัญส่งผลให้ระดับผู้นำมีความคุ้นเคยใกล้ชิดสามารถประสานงานได้อย่างดี โดยครั้งล่าสุด คือ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

- โครงการความร่วมมือระหว่างหน่วยราชการไทยกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Civil Service Exchange Program – CSEP) ตัวอย่างเช่น ความร่วมมือด้านการศึกษา ครอบคลุมความร่วมมือ ๑๓ สาขา โครงการโรงเรียนคู่พัฒนาไทย – สาธารณรัฐสิงคโปร์ (School Twinning Programme) และโครงการค่ายเยาวชนไทย – สาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการของทั้งสองฝ่ายเป็นเจ้าของภาพ

- การปรึกษาหารือทางการเมือง (Political Consultation) ระหว่างปลัดกระทรวงการต่างประเทศไทย – สาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นอีกหนึ่งความร่วมมือที่สำคัญในการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- Singapore - Thailand Enhanced Economic Relationship (STEER) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ สาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นเมืองท่าที่สำคัญในภูมิภาค เป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจและการเงินที่สำคัญ รวมถึงได้เพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนจากเสถียรภาพของการเมืองภายในประเทศ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสาธารณรัฐสิงคโปร์มีมูลค่ามากขึ้นตามลำดับ โดยการลงทุนของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในไทยส่วนใหญ่มาจากโครงการขนาดใหญ่ อาทิ กิจการผลิตแผงพลังงานแสงอาทิตย์ รถยนต์และรถบรรทุกขนาดเล็ก ขึ้นส่วนยานยนต์ หัวฉีดเชื้อเพลิง และกิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศ ซึ่งไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้จัด การประชุม STEER อันเป็นกลไกขับเคลื่อนความร่วมมือทางเศรษฐกิจทวิภาคีที่สำคัญ ๕ ครั้ง โดยครั้งล่าสุดสาธารณรัฐสิงคโปร์เจ้าภาพในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อผลักดันความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในอุตสาหกรรม ๕ สาขา ได้แก่ การเกษตรและอาหาร การท่องเที่ยว การบริการทางการเงิน อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนประกอบยานยนต์ และการขนส่ง

(๒) ความร่วมมือด้านการทหาร ประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้พัฒนาความร่วมมือด้านการทหารอย่างต่อเนื่อง จนเป็นหนึ่งในความร่วมมือระหว่างกันที่มีพลวัตสูง ในช่วงที่ผ่านมา ไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้บังคับบัญชาระดับสูงของทั้งสามเหล่าทัพอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารร่วมด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศระหว่างกองทัพและคณะทำงานร่วมกองทัพเรือไทย – สาธารณรัฐสิงคโปร์ มีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการฝึกบุคลากรด้านความมั่นคงและแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมถึงมีการฝึกร่วมทางทหารระหว่างกันทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีกับมิตรประเทศต่าง ๆ ซึ่งในส่วนของภารกิจในประเทศไทยจะเป็นพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้ เนื่องจากสาธารณรัฐสิงคโปร์มีขนาดพื้นที่ไม่ใหญ่ จึงมีท่าทีเรื่องการล่งละเมิดอธิปไตยที่ชัดเจน

๑.๒. ด้านเศรษฐกิจ

- สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยประเทศไทยเป็นประเทศคู่ค้าลำดับที่ ๑๐ ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นคู่ค้าอันดับที่ ๘ ของไทย โดยที่สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการลงทุนในประเทศไทยเป็นลำดับที่ ๓ รองจากญี่ปุ่นและจีนโดยเป็นผู้ลงทุนในประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ ๑ ในกลุ่มประเทศอาเซียน มานานกว่าทศวรรษ
- ประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์มีบทบาทนำในอาเซียนร่วมกัน เช่น ความตกลงการค้าเสรีพหุภาคีอาเซียน (๑๐ ประเทศ) หรือ ASEAN Free Trade Area (AFTA) และ RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) โดยสาธารณรัฐสิงคโปร์จัดทำความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) กับต่างประเทศ ทั้งในรูปแบบทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อเปิดเสรีด้านการค้าทั้งสินค้าและบริการ รวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน การจัดการการค้าเสรียังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและอำนาจต่อรองทางการค้าแก่สาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศเป็นหลัก ทั้งเป็นการสร้างพันธมิตรด้านเศรษฐกิจและสร้างฐานการขยายการค้าการลงทุน และการเปิดตลาดกับประเทศหรือกลุ่มประเทศที่ห่างไกล ความตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว เช่น ความตกลงการค้าเสรีพหุภาคีอาเซียน (๑๐ ประเทศ) หรือ AFTA
- สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นประเทศหลักที่สนับสนุนการสร้างมาตรฐานให้กับระบบ e-payment และ e-commerce อีกทั้งมุ่งส่งเสริมแนวคิด ASEAN Centrality อีกด้วย

๑.๓. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

- การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เนื่องจากพลเมืองของสาธารณรัฐสิงคโปร์ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ชุมชนชาวจีน ชาวมลายู ชาวอินเดีย ชาวยูเรเชียน และชาวเปอรานากัน และยังมีชุมชนชาติพันธุ์ต่างๆ ที่สงวนรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมไว้ให้ศึกษาเรียนรู้ เช่น ย่านจูเซียด/กาตง ซึ่งเป็นย่านที่พักอาศัยของชาวเปอรานากัน ขณะที่ชาวอินเดียที่มาตั้งรกรากในช่วงแรก อยู่ในย่าน Little India (ลิตเติ้ลอินเดีย) และยังมีชนพื้นเมือง เช่น ชาวมลายู ที่อาศัยอยู่ในย่านกัมโปงกลาม ตั้งแต่ยุคแรกๆ ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยที่นี้เคยเป็นที่ประทับของสุลต่านมลายู ทั้งนี้ประเทศไทยและสาธารณรัฐสิงคโปร์มีโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมหลายโครงการ เช่น โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและวัฒนธรรมระยะสั้นระหว่างมูลนิธิชัยพัฒนาและสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่เริ่มต้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และค่ายภาษาอังกฤษแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ไทย กับ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นต้น
- มวยไทย ศิลปะมวยไทยนั้นเป็นที่นิยมอย่างมากในสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยมียิมมวยไทยอยู่ประมาณ ๕๐ แห่ง ดังนั้น มวยไทย นับว่าเป็น Soft Power อย่างหนึ่งของไทยในสาธารณรัฐสิงคโปร์ และใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของไทยในประเทศอาเซียนได้อย่างดี

๒. วิสัยทัศน์สาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์นั้นมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศอย่างยาวไกล ไม่ใช่มองเพียงแค่ ๑๐ ปี หรือ ๒๐ ปี แต่มองไปถึงในอนาคตอีก ๕๐ ปีข้างหน้า นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของสาธารณรัฐสิงคโปร์ กล่าวถึงวิสัยทัศน์ของประเทศ ดังนี้ “The vision for Singapore is to embark on a new era of growth and become the world's first “Smart Nation”. Leveraging on Internet of Things (IoT), becoming a Smart Nation entails the seamless connection of the whole of Singapore in order to

transform the way we live, work and interact. คือ เป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งดำเนินการให้สาธารณรัฐสิงคโปร์ก้าวไปสู่ยุคที่จะมีการเติบโตต่อเป็นประเทศแรกของโลกที่ได้ชื่อว่า “Smart Nation”

BCG Economy Model กับ Singapore Green Plan ๒๐ (แผนสิงคโปร์สีเขียว (SGP) ๒๐๓๐) เป็นอีกเรื่องที่มีความน่าสนใจ เพราะสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนอย่างมาก อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านภูมิประเทศ เช่น การขาดแคลนแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และการมีพลังงานทางเลือกที่จำกัด เป็นต้น ดังนั้น จึงเป็นที่มาของ Singapore Green Plan ๒๐๓๐ ซึ่งเป็นวาระระดับชาติของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนและการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและสิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในระยะเวลา ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๔ – ๒๕๗๓) ให้สอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ค.ศ. ๒๐๓๐ (SDG) และความตกลงปารีส (COP๒๑) ภายใต้การกำกับดูแลด้านนโยบายและแผนการปฏิบัติของกระทรวงสำคัญ ๕ กระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กระทรวงความยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม และกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม

เป้าหมายสำคัญของแผนฉบับนี้ คือ (๑) การยุติการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดในโอกาสแรก (๒) การลดการปล่อยมลพิษและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) (๓) การเสริมสร้างบทบาทการเป็นผู้นำด้านพลังงานทดแทนและเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ (Global City of Sustainability) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (๔) การส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพลังงานทางเลือก รวมถึงการลดการใช้พลังงาน ๑๕% และ (๕) การลดปริมาณขยะ ๓๐% และ (๖) การส่งเสริมการผลิตอาหารภายในประเทศ ๓๐% ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓

โดยสรุป มีหลายเรื่องที่น่าสนใจเรียนรู้เพื่อการศึกษาวิเคราะห์วิธีการคิดและการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่ก่อตั้งประเทศมาไม่ถึง ๖๐ ปี แต่สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างมากทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม การค้าการลงทุน และเทคโนโลยีนวัตกรรม บ้านเมืองมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีรายได้ต่อหัวประชากรสูงติดอยู่ใน ๕ อันดับแรกของโลก

ทีมประเทศไทยกับภารกิจในสาธารณรัฐสิงคโปร์

- ทีมประเทศไทย ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ประกอบด้วยสถานเอกอัครราชทูต และหน่วยงานอื่นๆ เช่น สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารสามเหล่าทัพ สำนักงานส่งเสริมการค้าต่างประเทศ (สคต.) สำนักงานแรงงาน (สนร.) และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งสถานทูตไทยให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานไทยแบบบูรณาการ และมีการประชุมทีมประเทศไทยเป็นประจำ เพื่อการประสานข้อมูลและความร่วมมือนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของประเทศไทยในภาพรวม

- ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากประสบการณ์การทำงานของท่านอัครราชทูตไทยในสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีหลายประการ เช่น สาธารณรัฐสิงคโปร์มักจัดเย็นทางการเมืองที่ชัดเจนหากเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของประเทศเมียนมา ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์มีจุดยืนชัดเจนต่างจากอีกหลายประเทศ

- ในสาธารณรัฐสิงคโปร์มีคนไทยอาศัยอยู่ราวสองหมื่นคนเป็นแรงงานฝีมือประมาณ ๑๐,๘๐๐ คน และคนไทยที่ไปอาศัยอยู่และทำงานถาวรอีกจำนวนหนึ่ง สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ดึงดูดคนไทยที่มีความรู้ความสามารถ เช่น นักวิทยาศาสตร์ ไปทำงานในบริษัทชั้นนำจำนวนมากไม่น้อย

- ด้านการศึกษานั้น สาธารณรัฐสิงคโปร์มีให้ทุนเล่าเรียนให้นักศึกษาไทยอยู่พอสมควร โดยคุณภาพของหลักสูตรนั้นไม่ต่างจากประเทศออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์ อย่างไรก็ตาม ค่าครองชีพในสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้นค่อนข้างสูง ปัจจุบันมีโรงเรียนสัญชาติสิงคโปร์มาเปิดการสอนในประเทศไทย
- ภาพรวม สาธารณรัฐสิงคโปร์จะมุ่งเน้นถึงผลประโยชน์ที่ทางสิงคโปร์จะได้รับจากความร่วมมือ ดังนั้น หากประเทศไทยประสงค์มีความร่วมมือกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ ทางไทยจำเป็นต้องวิเคราะห์และคำนึงถึงแนวคิดหลักของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในเรื่องนี้เมื่อมีการเจรจาวิภาคีกับสาธารณรัฐสิงคโปร์

การสื่อสารภายใต้บริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ผันผวนและสลับซับซ้อน

สาระสำคัญ จากการบรรยายโดยวิทยากร Dr. K U Menon ที่ปรึกษาอาวุโส กระทรวงการสื่อสาร และข้อมูลข่าวสารสาธารณรัฐสิงคโปร์ประกอบกับข้อมูลค้นคว้าเพิ่มเติม มีดังนี้

ในช่วงต้นของการบรรยาย วิทยากรได้กล่าวถึงประสบการณ์การทำงานให้กับรัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์นานหลายทศวรรษ นับเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์สูงในด้านการสื่อสารในภาวะวิกฤต และปัจจุบันยังเป็นที่ปรึกษาอาวุโส ให้กับกระทรวงการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารสาธารณรัฐสิงคโปร์ จึงยินดีแบ่งปันประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดี (Good practice) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในเรื่องของการบริหารจัดการการสื่อสารในภาวะวิกฤต แต่ออกตัวว่ารูปแบบของสาธารณรัฐสิงคโปร์อาจจะไม่ใช่ Best Model เนื่องจากเป็นประเทศขนาดเล็ก และไม่มีปัญหาเรื่องระดับการปกครองท้องถิ่นหรือการปกครองเขตเมือง รัฐบาลมีความมั่นคงต่อเนื่อง อีกทั้งข้าราชการมีคุณภาพสูง จึงขอให้ระวังการนำวิธีการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ไปใช้กับประเทศอื่นๆ ที่อาจจะมบริบทต่างกัน

ทั้งนี้ สาระสำคัญจากการดูงาน “การสื่อสารในภาวะวิกฤตภายใต้บริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ผันผวนและสลับซับซ้อน จากมุมมองภาครัฐ” ซึ่งวิทยากรใช้ชื่อเรื่องว่า “Crisis Communications in a Complex Media Environment: A Government Perspective” มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

๑. ความมุ่งมั่นเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างจริงจังและเป็นระบบ

๑.๑. ความท้าทายของการสื่อสารของภาครัฐในยุคปัจจุบัน

- การที่มีสื่อหลายประเภทในยุคนี้ ไม่เพียงแต่สื่อหลักแบบสมัยก่อน และพลเมืองในประเทศมีความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรม อีกทั้งมุมมองที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังมีความซับซ้อนของหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก
- โดยปกติการสื่อสารของภาครัฐที่ดีไม่ได้เกิดโดยธรรมชาติ ต้องมีระบบการจัดการที่ดี ทุกรัฐบาลต้องประสบกับความท้าทายในการเรื่องของข่าวร้าย และการสื่อสารที่ยุ่งเหยิงเพราะมีผู้เล่นหลายคนที่ต้องการความโดดเด่น
- ยิ่งในปัจจุบันที่มีช่องทางการสื่อสารของประชาชนผ่านทาง Social Media มากมาย ก่อให้เกิดข่าวปลอม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องที่ระบบการตรวจสอบเพื่อคัดกรองและต่อต้านข่าวปลอม หรือข่าวเท็จเหล่านี้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๑.๒. เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ไม่พร้อมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต

- สาธารณรัฐสิงคโปร์ใช้บทเรียนจากการรับมือโรคซาร์ส (SARS) และโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS) ในการพัฒนาระบบงานบริหารจัดการภาวะวิกฤต จนพร้อมรับการระบาดใหญ่ (COVID-19 pandemic) อย่างไรก็ตาม สาธารณรัฐสิงคโปร์ยังมีช่องว่างในการจัดการภาวะวิกฤต อยู่พอสมควร เนื่องจากประชาชนมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม และสื่อต่างๆ
- วิทยากรยกตัวอย่างการสื่อสารให้ข้อมูลที่ล่าช้าของรัฐบาลมาเลเซีย กรณีที่มีเครื่องบินโดยสารของสายการบินมาเลเซียแอร์ไลน์ เที่ยวบิน MH370 พร้อมลูกเรือและผู้โดยสารรวม ๒๓๙ ราย ประสบเหตุหายสาบสูญในมหาสมุทรอินเดียเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องใช้เวลา ๕ ชั่วโมงก่อนที่สายการบินจะยืนยันข่าวนี้ จนก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อรัฐบาลมาเลเซียที่มีต่อสาธารณชน ด้วยสาเหตุการขาดทักษะของการสื่อสารในภาวะวิกฤตโดยเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเหตุการณ์ครั้งนี้

๑.๓. หลักการสื่อสารในภาวะวิกฤต

- หลักการ คือ การสื่อสารในภาวะวิกฤต หรือ Crisis Communication เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการภาวะวิกฤต (Crisis Management) ดังนั้น มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาระบบและกลไกการจัดการให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับภาวะวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อบรรเทาผลกระทบด้านลบให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด
- เน้นย้ำว่าการสื่อสารในภาวะวิกฤตนั้นมีความสำคัญอย่างมาก และจำเป็นต้องมี Trust หรือสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน การสื่อสารที่ไร้รอยต่อ ชัดเจน ต่อเนื่อง โปร่งใส และซื่อสัตย์ โดยเน้นย้ำว่าผู้นำต้องสร้างความเชื่อมั่นและได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการทำงานของทุกรัฐบาล
- ตัวอย่างการสื่อสารในภาวะวิกฤต เหตุการณ์ ๙๑๑ ซึ่งนายกเทศมนตรีใช้ ๓ สิ่งต่อไปนี้สื่อสาร คือ
 ๑. บอกความจริงอย่างจริงใจ (Honest)
 ๒. แสดงความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)
 ๓. แสดงให้เห็นความหวังและให้ความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่าจะผ่านวิกฤตไปได้ (Hope)
- เมื่อเกิดเหตุการณ์อันตรายที่ก่อตัวเป็นภาวะวิกฤต ประชาชนต้องการ ๒ สิ่งจากรัฐ ได้แก่ การปกป้อง (Protection) และข้อความจริง (The Truth)
- ในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องเข้าใจวัฒนธรรม ความเชื่อ และบริบททางสังคมของผู้คนเหล่านั้นด้วย
- การสื่อสารในภาวะวิกฤตต้องปรากฏอยู่ในการสื่อสารประจำวันของภาครัฐ โดยเจ้าหน้าที่ต้องรู้บทบาทของตนเอง และมีระบบการควบคุมสั่งการ

๑.๔. ตัวอย่างที่ดีเรื่องการสื่อสารในภาวะวิกฤต

- ตัวอย่างการสื่อสารในภาวะวิกฤต เหตุการณ์ ๙๑๑ ซึ่งทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินอย่างมหาศาล การสื่อสารนายกเทศมนตรีนิวยอร์ก ใช้หลักการสำคัญ ๓ หลักการต่อไปนี้ คือ

- บอกความจริงอย่างจริงใจ (Honest)
- แสดงความเห็นอกเห็นใจ (Empathy)
- แสดงให้เห็นความหวังและให้ความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่าจะผ่านวิกฤติไปได้ (Hope)

■ ตัวอย่างการสื่อสารของประเทศไทยในเหตุการณ์เด็กนักฟุตบอลทีมหมูป่าติดอยู่ในถ้ำหลวง เพราะปากถ้ำน้ำท่วม โดยภาครัฐสามารถสื่อสารกับประชาชนและสังคมโลกได้อย่างดี นับเป็นตัวอย่างของการสื่อสารในภาวะวิกฤติที่มีประสิทธิภาพ แสดงออกถึงความซื่อสัตย์และใจกว้างและการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในภาวะวิกฤตินี้ โดยมีหลากหลายภาคส่วนยื่นมือเข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่

๒. บทเรียนและประเด็นที่น่าสนใจ

๒.๑. การสื่อสารในภาวะวิกฤติจะต้องมีความพร้อมอยู่เสมอ

การสื่อสารในภาวะวิกฤติ ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและมีการเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ และมีแนวทางในการสื่อสารด้วยข้อความที่ง่าย ๆ และทำให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย ภาครัฐจำเป็นต้องจัดการกับข่าวสารในภาวะวิกฤติ เพราะถ้าล้มเหลวในการสร้างความไว้วางใจจะไม่ได้ได้รับความเชื่อมั่นและศรัทธาจากประชาชน นอกจากนี้ในระยะวิกฤติ รัฐบาลและองค์กรต่างๆ อาจต้องประสบกับสถานการณ์ที่สูญเสียอำนาจในการควบคุมเหมือนๆ กัน

ข้อความที่ใช้สำหรับการสื่อสารภาวะวิกฤติฉุกเฉิน กับสาธารณชน ในระยะแรกเมื่อเกิดเหตุวิกฤติ คือ รัฐมีแผนตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินที่พร้อมปฏิบัติการ โดยจะใช้ทรัพยากรของภาครัฐในการปกป้องชีวิตผู้คนที่ตกเป็นเหยื่ออย่างเต็มที่ ดังนั้น ในเวลานี้ขอให้ประชาชนอยู่ในความสงบและติดตามข้อมูลเป็นระยะ

๒.๒. การจัดการกับข่าวปลอม (Fake news)

เรื่องข่าวปลอมเป็นเรื่องที่มีความเสี่ยงในสาธารณรัฐสิงคโปร์ เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีโทรศัพท์มือถือจำนวนมาก เป็นสังคมหลากหลายเชื้อชาติและศาสนา ผู้สูงอายุมีระดับการศึกษาต่ำ และนโยบายต่างประเทศ

ประสบการณ์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์พบว่า ระหว่างเดือนมกราคม – เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ข่าวปลอมที่เกี่ยวกับโควิด 19 ก่อให้เกิดความเสียหายถึง ๑.๔ ล้านเหรียญสหรัฐ โดยเฉพาะข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวัคซีนก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบสาธารณสุข ดังนั้น การจัดการกับข่าวปลอมจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง โดยสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการจ้างบุคลากรทำงานด้านการติดตามข่าวสารทางสื่อโซเชียลเป็นจำนวนมากเพื่อตรวจจับข่าวสารที่ไม่ถูกต้องเพื่อการตอบโต้ที่ทันต่อเหตุการณ์

๒.๓. เข้าใจจิตวิทยาและธรรมชาติของมนุษย์

เมื่อพูดถึงความเสี่ยง หรือ Risk สิ่งที่จะทำให้ประชาชนป้องกันตนเอง คือประชาชนตระหนักและรับรู้ถึงความเสี่ยง ต้องมีความเชื่อว่ามีมาตรการที่สามารถป้องกันภัยและเชื่อมั่นว่าช่วยได้จริง และสุดท้ายการจัดการความเสี่ยงต้องทำด้วยความระมัดระวัง และการรับรู้ความเสี่ยงที่แท้จริงจะทำให้ไม่ตระหนก

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการศึกษาฐานสาธารณรัฐสิงคโปร์

ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากสาธารณรัฐสิงคโปร์

ประเด็นที่น่าสนใจในความแตกต่างระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีอยู่หลายประการ ซึ่งน่าจะมีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนานโยบาย และกลยุทธ์ของประเทศไทยให้มีความเหมาะสมทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนี้

ประเด็น	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ไทย
ด้านวิสัยทัศน์	ผู้นำประเทศมองการณ์ไกล (๕๐ปี) ตั้งวิสัยทัศน์เป็น The world's first “Smart Nation” เป็นการตั้ง เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ ทำหาย	วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน
ด้านภูมิศาสตร์	ประเทศเป็นพื้นที่เกาะขนาดเล็ก อาจถูก คุมคามยึดครองได้ง่าย ประชากรน้อย เพียง ๕ ล้านคนแต่คุณภาพสูง ไม่มีพื้นที่ เกษตรกรรม และเป็นประเทศนำเข้า อาหารและน้ำ แต่สามารถทำมาหากินมี รายได้สูง	มีประชากรมากกว่า ๑๒ เท่า (๖๙ ล้านคน) มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล มีทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก รายได้ ต่อหัวต่ำกว่ามาก แต่ยังมีโอกาสพัฒนาอยู่
ด้านความมั่นคง	มีกองทัพขนาดเล็กที่มีศักยภาพสูง มีอาวุธ ทันสมัย ใช้คานอำนาจเพื่อนบ้าน สามารถ สร้างพันธมิตร กับประเทศที่มีพื้นที่กว้าง เช่น ซ่อมรบในประเทศไทย	มีบุคลากรของกองทัพที่ขนาดใหญ่กว่า โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การสร้างความ มั่นคงของชาติ
ด้านการศึกษา	รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาของ พลเมือง อุดหนุนระบบการศึกษาเพื่อ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างจริงจัง เป็น ประเทศที่มีระบบการศึกษาติดอันดับโลก	รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาของ พลเมืองน้อยไป คุณภาพการศึกษาและครู ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน และมีรูปแบบ การเรียนการสอนที่ไม่ทันสมัย
ด้านคุณภาพ ชีวิต	มีการดูแลพลเมืองอย่างมีคุณภาพทั้งจัด สวัสดิการ และสนับสนุนการออกกำลังกายและวิถีชีวิตสุขภาพดี รวมทั้งเน้นการ สร้างสิ่งแวดล้อมในเมืองที่เป็นมิตรกับ ผู้คน	คุณภาพชีวิตในไทยยังมีความแตกต่างระหว่าง พื้นที่ชัดเจน เป็นผลจากสถานะทางเศรษฐกิจ เหลื่อมล้ำ และระบบการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ
ด้านเศรษฐกิจ	เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีฐานะทาง เศรษฐกิจที่ดี พลเมืองมีรายได้ต่อหัวสูงติด ๕ อันดับแรกของโลก	เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา และมีความ เหลื่อมล้ำของรายได้ชัดเจน

ประเด็น	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ไทย
ด้านระบบสุขภาพ	มีระบบสุขภาพที่ดีติดอันดับต้นๆของโลก มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เช่น ควบคุมโรคโดยบังคับใช้กฎหมาย สิ่งแวดล้อมเพื่อจัดการแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย	มีหลักประกันสุขภาพที่ครอบคลุม ประชากรส่วนใหญ่ ประชาชนเข้าถึงบริการได้สะดวก แต่ยังมีปัญหาสุขภาพแรงงานต่างด้าว ในชนบทมีเครือข่ายอสม.ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่
ด้านการแพทย์	มีนโยบายเป็นศูนย์กลางการแพทย์สำหรับภูมิภาคเอเชีย แต่มีเทคโนโลยีและค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าไทยมาก มีระบบการจัดการโรคระบาดโควิด 19 อย่างมีประสิทธิภาพสูง	นโยบายศูนย์กลางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง และมีความมั่นคงด้านสุขภาพในระดับโลกอันดับ ๕ จาก ๑๙๕ ประเทศ สามารถจัดการกับโรคระบาดโควิด 19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ด้านรับมือภาวะฉุกเฉิน	เตรียมความพร้อมอยู่เสมอ ด้วยหลักการที่ว่า “มีพร้อมเหลือดีกว่าขาด” เพราะไม่อาจรับความเสี่ยงต่อความเสียหายรุนแรงได้หากเกิดเหตุขึ้นจริง และถ้าเตรียมขาด ผู้รับผิดชอบจะมีปัญหา	มีการเตรียมความพร้อมระดับกลาง คือมีไว้บ้าง แม้ว่าไม่เพียงพอหรือซ้ำก็ยอมรับได้ แต่ถ้าเตรียมเกินและเหลือ จะเกิดปัญหากับผู้รับผิดชอบ

ข้อเสนอในการพัฒนาที่เรียนรู้จากสาธารณรัฐสิงคโปร์

- เนื่องจากพื้นที่ของสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นเกาะขนาดเล็ก แต่ประชากรมีศักยภาพสูง ดังนั้นการนำรูปแบบของสาธารณรัฐสิงคโปร์มาประยุกต์ใช้ในไทย อาจจะเริ่มจากพื้นที่ที่มีระบบการปกครองที่เป็นอิสระพอสมควร เช่น เมืองพัทยา จังหวัดภูเก็ตหรือเทศบาลนครบางแห่ง ที่มีงบประมาณของตนเอง
- การสร้างความร่วมมือกับสาธารณรัฐสิงคโปร์เพิ่มเติมในด้านอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไทย เช่น ด้านการวิจัยวิทยาศาสตร์ บริการทางการแพทย์และสุขภาพที่มีมูลค่าสูง
- การพัฒนาโดยมุ่งเป้าหมายความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับการดำรงชีวิต
- การส่งเสริมการเคารพกฎหมายและระเบียบต่างๆ เพื่อสร้างสังคมที่ดีและมีความเป็นธรรม
- การนำนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์มาปรับใช้ในการปฏิรูประบบการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบของไทย โดยวางเป้าหมายการสร้างทรัพยากรมนุษย์ของไทยให้มีศักยภาพและวิสัยทัศน์ในการดำรงชีพเพื่อยกระดับรายได้ต่อหัวของประชากรของไทยให้สูงขึ้น
- การนำนโยบายด้านการดึงดูดการลงทุนจากประเทศต่าง ๆ เพื่อให้มีแรงงานที่มีทักษะสูงเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น รวมถึงการเร่งผลักดัน การปฏิรูปกฎระเบียบที่มีนัยสำคัญต่อเศรษฐกิจ เพื่อให้ดัชนีการประกอบธุรกิจได้ง่าย (Ease of Doing Business Index) ของประเทศไทยสูงขึ้น

- การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์วิกฤต ในระยะต่อไป ควรมีการปรับแนวทางดำเนินงาน โดยภาครัฐต้องมีการลงทุนให้เพียงพอ เพื่อป้องกันผลกระทบและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่พร้อมที่ตามมา

ข้อเสนอในการพัฒนารูปแบบการศึกษาดูงานทางไกล

ผู้รับการอบรมในหลักสูตร นบส ๒ รุ่นที่ ๑๔ มีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่เป็นการศึกษาดูงานทางไกล และประโยชน์สำหรับการพัฒนาประเทศไทย ดังต่อไปนี้

- มีเอกสารข้อมูลสำคัญของประเทศที่จะศึกษาดูงาน ให้ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ก่อนวันดูงาน
- มีการให้โจทย์ล่วงหน้าที่จะเน้นประโยชน์ของการดูงานประเทศเป้าหมายในด้านใดบ้างที่เป็นรูปธรรมและสามารถนำมาใช้ได้จริง
- เลือกเรียนรู้จากโครงการที่เป็นตัวอย่างที่ดีของประเทศที่จะศึกษาดูงาน ผ่านช่องทางต่างๆ เช่นสื่อ video clip หรือสื่อประเภทอื่น เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานก่อนการศึกษาดูงาน

ภาคผนวก

รายนามผู้จัดทำ

1401	นางสุดฤทัย เลิศเกษม	รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
1402	นายฐนัตถ์ สุวรรณานนท์	รองผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
1403	นายคณาวุฒิ สิติธีรพันธุ์	รองอธิบดีกรมธนารักษ์
1404	นายสมศักดิ์ อนันท์วัฒน์	รองอธิบดีกรมสรรพากร
1405	นางวชิรญา เพิ่มภูศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
1406	นางสาวสุนีย์ ศรีสง่าตระกูลเลิศ	รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
1407	นางสาวสนธยา บุญญภูษิต	รองอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
1408	นายกฤษ อดตมะเวทิน	รองอธิบดีกรมการข้าว
1409	นายชูชาติ รักจิตร	รองอธิบดีกรมชลประทาน
1410	นางสาวอัญมณี ธีรสุทธิ	รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
1411	นายประพันธ์ ธิปไตยคุณ	รองอธิบดีกรมประมง
1412	นางกาญจนา แดงรุ่งโรจน์	รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
1413	นายไพฑูรย์ พงษ์ชวลิต	รองอธิบดีกรมทางหลวง
1414	นายผดุงศักดิ์ สรุจิกำจรวัฒน์	รองอธิบดีกรมทางหลวงชนบท
1415	นายสุรพงษ์ เมี้ยนมิตร	รองผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
1416	นางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
1417	นางสาวสุวรรณี ว่างานต์	รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ
1418	นายเรืองเดช ปั่นด้าง	รองอธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
1419	นางสาวจิตติมา ศรีถาวร	รองอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
1420	นายเอกฉัตร ศีตวรรัตน์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
1421	นางสาวโชติมา	รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
1422	นายสุรศักดิ์ อักษรกุล	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
1423	นายรัฐพล นราดิศร	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
1424	นายธนิศร์ วงศ์ปิยะสถิตย์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
1425	นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

1426	นายบุญเรือง เมฆฉิม	รองผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร
1427	นายสมภพ สมิตะสิริ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี
1428	นายอดิเทพ กมลเวชช์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์
1429	นายทรงพล วิชัยชิตะ	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี
1430	นางสุกัญญา บุขยนาวิน	รองอธิบดีกรมบังคับคดี
1431	นางนลินนาถ ไกรนรา	รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
1432	พันตำรวจโทเพียว ทองเสน	รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
1433	นายธนากร คัยนันท์	รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
1434	นายไพโรจน์ สุรัตน์วิช	รองอธิบดีกรมการแพทย์
1435	นายฉัตร สว่างธรรม	รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
1436	นายโสภณ เอี่ยมศิริถาวร	รองอธิบดีกรมควบคุมโรค
1437	นายอาคม ประดิษฐสุวรรณ	รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
1438	นายสุรโชค ต่างวิวัฒน์	รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
1439	นางสาวณัฐริญา เนตยสุภา	รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
1440	นายกฤต จันทร์สุวรรณ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
